



Aan: de Tweede Kamerleden A. van den Bosch en H. van der Molen  
p/a: R. den Heijer  
e: [r.dheijer@tweedekamer.nl](mailto:r.dheijer@tweedekamer.nl)

Betreft: reactie consultatie concept-initiatiefwetsvoorstel inzake externe  
voorzitter van raads-, staten- en eilandraadscommissies

Den Haag, 29 januari 2020

Geachte heer Van den Bosch en geachte heer Van der Molen,

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden dankt u beiden als indieners voor de  
ontvangst van het concept-initiatiefwetsvoorstel en de gelegenheid om daarop in  
het kader van consultatie te mogen reageren.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden is beide indieners erkentelijk voor  
het nemen van het initiatief om de verplichting uit artikel 82 lid 4 van de  
Gemeentewet te schrappen, waardoor de gemeenteraad de mogelijkheid krijgt  
om ook niet-raadsleden te benoemen tot voorzitter van een raadscommissie.  
Tevens stellen wij het op prijs dat mutatis mutandis het wetsvoorstel ertoe strekt  
dat deze mogelijkheid ook wordt geboden aan de raden op de eilanden Bonaire,  
Sint-Eustatius en Saba.

#### Algemeen

Met u erkennen wij dat in 2002 bij de invoering van de wet dualisering  
gemeentebestuur is bepaald dat een gemeenteraad raadscommissies kan  
instellen waarbij is bepaald dat de voorzitter van deze commissies lid is van de  
gemeenteraad. Het werd van belang geacht dat de voorzitter van een dergelijke  
commissie democratisch gelegitimeerd is, verkozen door de inwoners van de  
gemeente, en dus raadslid is, zoals u in de achtergrond bij het wetsvoorstel  
opmerkt.

Het werk in de gemeenteraad en in de gemeente is evenwel niet in beton  
gegoten en terecht stelt u als indieners vast dat er gaandeweg meer behoefte is  
gekomen aan lokaal maatwerk en lokale keuzes. De gemeenten hebben meer  
taken gekregen waardoor het tijdsbeslag van raadsleden groter is geworden. Het  
gemiddeld aantal uren dat raadsleden besteden aan raadswerk gaat daardoor  
steeds meer richting 20 uur per week, waarbij een vaste klacht van raadsleden is



dat zij steeds minder tijd hebben voor hun volksvertegenwoordigende werkzaamheden en steeds meer tijd kwijt zijn aan het bestuurlijke raadswork in het gemeentehuis.

Een ander argument is dat er sprake is van versplintering waardoor er meer fracties komen die in de regel kleiner van omvang zijn. De mogelijkheid om het drukke raadswork te combineren met een voorzitterschap van een raadscommissie wordt daardoor voor steeds meer raadsleden lastiger. U constateert daarmee terecht dat een voorzitter van een raadscommissie van buiten daarom verlichting zou kunnen geven en zo de werkdruk voor zittende raadsleden kan verminderen. Overigens merken wij bij deze passage op dat wij liever spreken van differentiatie van de gemeenteraad. Het woord versplintering suggereert dat de raad in stukken uiteenvalt en dat doet geen recht aan de ontwikkeling dat een raad een afspiegeling vormt van een steeds grotere verscheidenheid aan politieke stromingen uit de lokale gemeenschap.

Als Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stellen wij vast dat diverse gemeenteraden met succes hebben geëxperimenteerd met een externe voorzitter van raadscommissies.

Eerdere argumenten tegen de mogelijkheid van een externe voorzitter van een raadscommissie als dat publiek geld niet mag worden besteed aan het inschakelen van externe voorzitters begrijpen en herkennen wij. Dergelijke argumenten gaan echter voorbij aan de natuurlijke neiging van gemeenteraden om – wanneer het gaat om de kosten voor de gemeenteraad – er nadrukkelijk op te letten dat deze zeer beperkt blijven. Ons inziens dient de gemeenteraad als hoogste bestuursorgaan – zonder publiek geld over de balk te gooien – ervoor te zorgen dat de raad goed en krachtig in positie komt om zijn rol en positie als hoogste bestuursorgaan zo effectief mogelijk uit te voeren. De mogelijkheid – er wordt in uw voorstel terecht ervoor gekozen dat het geen verplichting is – om te kiezen voor een externe voorzitter van een raadscommissie past daar prima bij.

Wij onderschrijven daarbij van harte dat het voor raadsleden de mogelijkheid biedt om hun beperkte tijd niet te besteden aan extra bureaucratie maar echt dingen kunnen doen voor hun gemeente, namelijk het zijn van volksvertegenwoordiger en zich daar volledig voor kunnen inzetten.

Wij menen ook dat het voorliggende initiatiefwetsvoorstel recht doet aan het eerder ingezette traject om de externe voorzitter mogelijk te maken, welk traject helaas door een ongelukkige combinatie van voorstellen en om andere redenen dan het extern voorzitterschap niet voorbij de eindstreep in de Eerste Kamer kwam.

Specifiek

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden onderschrijft uw voorstel dat voor niet-raadsleden die voorzitter kunnen worden van een raadscommissie de incompatibiliteiten van artikel 13 Gemeentewet van toepassing zijn. Voor een aantal functies, zoals minister of staatssecretaris, is het zonneklaar dat het in onze gedecentraliseerde eenheidsstaat onwenselijk zou zijn wanneer zij



benoemd zouden worden tot extern voorzitter van een raadscommissie. Echter van groot belang is voor onze vereniging die hecht aan een sterke rol en positie van de raad in het duale bestel dat ook de burgemeester, een wethouder, lid van de rekenkamer of een ombudsman of lid van de ombudscommissie geen extern voorzitter van een raadscommissie kan zijn. Met uw voorstel om artikel 13 Gemeentewet inzake incompatibiliteiten van toepassing te verklaren voor niet-raadsleden die tot extern voorzitter worden benoemd wordt dat adequaat ondervangen. Bovendien merkt u in de toelichting terecht op dat burgemeesters en wethouders ook niet kunnen optreden als technisch voorzitter.

Terecht constateert u in uw voorstel dat de immuniteit die geldt voor raadsvergaderingen, geregeld in artikel 22 Gemeentewet, ook van toepassing is op vergaderingen van raadscommissies. De immuniteit geldt daarmee voor de aanwezigen inclusief de voorzitter die geen lid is van de raad. We vragen u daarbij wel, bijvoorbeeld in de toelichting, aandacht te geven voor het punt dat gemeenteraden in hun vergaderwijze ook werken met vergaderingen die een andere benaming hebben dan de naam raadscommissie.

Als Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stellen wij het op prijs dat u het aan de raad overlaat om desgewenst functievereisten ten aanzien van het voorzitterschap op te stellen. Wij constateren ook dat u vindt dat de raad de bezoldiging van de externe voorzitter moet vaststellen. Uit de logica dat de raad heel goed in staat is om dit soort zaken te bepalen en vast te leggen bij verordening kunnen wij deze redenering volgen. Echter wij zijn wel benieuwd waarom u van mening bent dat de bezoldiging van de externe voorzitter niet zou kunnen vallen – door een aanpassing – onder het Rechtspositiebesluit raads- en commissieleden. Wij kunnen ons namelijk wel voorstellen dat met name op het punt van de bezoldiging het wenselijk kan zijn dat er enige richting over de hoogte van de bezoldiging via het Rechtspositiebesluit wordt gegeven om te voorkomen dat er discussies ontstaan waardoor de bezoldiging van de externe voorzitter na invoering het meest de aandacht trekt.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid indien nodig een nadere toelichting te geven. Hiervoor kunt u contact opnemen met de heer Henk Bouwmans, directeur van het bureau van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, telefoon 070-3738195, e-mail: [henk.bouwmans@raadsleden.nl](mailto:henk.bouwmans@raadsleden.nl)

Met vriendelijke groet,

Namens de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Bahreddine Belhaj  
Voorzitter